

PARLAMENT EUROPEJSKI

2014 - 2019

Komisja Prawna

21.1.2015

DOKUMENT ROBOCZY

w sprawie możliwego rozszerzenia ochrony oznaczeń geograficznych Unii Europejskiej na produkty nierolne

Komisja Prawna

Sprawozdawczyni: Virginie Rozière

DT\1045288PL.doc

PE546.584v01-00

PL

Zjednoczona w różnorodności

PL

Definicja / Kontekst

Na jakość, renomę i inne właściwości danego produktu może mieć wpływ jego pochodzenie. Oznaczenia geograficzne są to nazwy miejscowości (a także, w niektórych państwach, słowa kojarzące się z danym miejscem) stosowane do określenia produktów pochodzących z tych miejscowości i posiadającego określone właściwości.

Unia Europejska jest bogata w takie produkty, które powstały w poparciu o tradycyjną wiedzę i metody wytwarzania, takie jak: noże z Laguiole, czeskie kryształy Bohemia, szkockie tartany, marmur kararyjski czy gobeliny z Aubusson. Produkty te stanowią integralną część dziedzictwa kulturowego, społecznego i gospodarczego danego miejsca, a jednocześnie są świadectwem rozległej wiedzy fachowej i częścią europejskiego dziedzictwa kulturowego. Reprezentują historię, wiedzę i umiejętności.

Ponieważ są one wynikiem tych umiejętności, produktami wysokiej jakości, poszukiwanymi ze względu na te walory, ponieważ są symbolem danego miejsca, danej kultury, mogą paść ofiarą uzurpatorów. Proceder ten powoduje dwojakie szkody.

Przede wszystkim szkodę dla konsumentów, którzy wierzą, że nabyli produkt wytworzony dzięki lokalnej wiedzy fachowej, produkt wysokiej jakości, a okazuje się, że są w posiadaniu produktu wyprodukowanego zupełnie gdzie indziej, często bez poszanowania tradycji, która przyczyniła się do jego renomy.

Ponadto szkodę dla przedsiębiorstw, które muszą zmierzyć się z konkurencją produktów uzurpujących sobie ich sławę, sprzedawanych po niższej cenie. W niektórych przypadkach skutkiem ubocznym jest to, że wizerunek i renoma autentycznych produktów doznają uszczerbku.

Obowiązujące przepisy

Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (TRIPS) Światowej Organizacji Handlu (OMC) określa standardowy poziom ochrony wszystkich produktów. Nakłada ono obowiązek ochrony oznaczeń geograficznych, tak by nie wprowadzać obywateli w błąd i uniemożliwić nieuczciwą konkurencję.

Obecnie na poziomie europejskim cztery rozporządzenia dotyczą rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych:

- rozporządzenie (UE) nr 1151/2012 w odniesieniu do systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (zwane rozporządzeniem w sprawie jakości),
- rozporządzenie (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do produktów winiarskich (zwane rozporządzeniem o jednolitej wspólnej organizacji rynków),
- rozporządzenie (UE) nr 110/2008 w odniesieniu do napojów spirytusowych,
- rozporządzenie (UE) nr 251/2014 w odniesieniu do win aromatyzowanych.

Nie istnieją natomiast w chwili obecnej europejskie przepisy chroniące stosowanie nazw wyrobów przemysłowych i rzemieślniczych. W rzeczywistości to krajowe instrumenty prawne chronią produkty nierolne, co sprawia, że poziom ochrony jest różny w poszczególnych państwach. Producenci pragnący chronić oznaczenie geograficzne produktów nierolnych muszą przedstawić wniosek w każdym państwie członkowskim, w którym jest to możliwe (jedynie 15 państw posiada przepisy prawne w tym zakresie), co nie jest skuteczne dla funkcjonowania jednolitego rynku europejskiego.

Dlatego też w wyniku badania i wysłuchania publicznego Komisja Europejska postanowiła przeprowadzić konsultacje za pośrednictwem zielonej księgi w sprawie możliwego

rozszerzenia ochrony oznaczeń geograficznych na produkty nierolne.

Treść zielonej księgi

Zielona księga przedstawia ogół środków ochrony obowiązujących na szczeblu krajowym i europejskim, a także korzyści gospodarcze, społeczne i kulturowe, jakich należy się spodziewać przy zapewnieniu lepszej ochrony oznaczeń geograficznych w UE.

Przedstawione i poddane dyskusji zostały różne opcje dotyczące przede wszystkim związku produktu z danym obszarem czy sposobu wzmocnienia ochrony.

Komisja pochyliła się także nad zakresem zastosowania, jaki mogłaby mieć europejska inicjatywa ustawodawcza. Ochrona oznaczeń geograficznych powinna w istocie pozwolić na uniknięcie nieuczciwej konkurencji oraz wprowadzania konsumentów w błąd. Ponadto niektóre oznaczenia, takie jak nazwy rodzajowe czy homonimiczne oznaczenia geograficzne, muszą zostać wyłączone z zakresu ochrony oznaczeń geograficznych.

Zielona księga analizuje także różne aspekty proceduralne. Komisja zaleca procedurę rejestracji, aby zapewnić większe bezpieczeństwo, w szczególności w zakresie egzekwowania praw w przypadku sporu. Rejestracja ta zostałaby powierzona krajowym organom administracji, aby umożliwić jednoczesne poszanowanie wspólnych kryteriów przyjętych na szczeblu UE, jak i specyfiki lokalnej. Fakt delegowania tego uprawnienia na szczebel lokalny nie stanowiłoby przeszkody dla stworzenia rejestru oznaczeń geograficznych na szczeblu UE.

Zalecenia

Sprawozdawczyni przyjmuje z zadowoleniem publikację zielonej księgi i popiera stworzenie na szczeblu europejskim instrumentu służącego ochronie produktów nierolnych, który to instrument pozwoli docenić wyroby przemysłowe i rzemieślnicze oraz poprawić zaufanie konsumentów. W związku z powyższym sprawozdawczyni popiera:

- jednolity na szczeblu UE system ochrony oznaczeń geograficznych produktów nierolnych, obejmujący system rejestracji uznany w całej Unii;
- system ograniczający koszty i obciążenia administracyjne dla przedsiębiorstw, a jednocześnie oferujący wystarczające gwarancje konsumentom;
- mechanizm umożliwiający rozpoznanie związku między produktem i obszarem geograficznym, którego dotyczy oznaczenie geograficzne, przy czym związek ten może być bliższy lub dalszy;
- mechanizm umożliwiający pozostawienie inicjatywy stworzenia oznaczenia geograficznego przedsiębiorstwom, których to dotyczy, za pośrednictwem specyfikacji dostosowującej się do zmian zachodzących w procesie produkcji oraz do innowacji;
- mechanizm zapewniający współistnienie oznaczeń geograficznych ze wcześniejszymi prawami.

Sprawozdawczyni pragnie zwrócić szczególną uwagę na następujące elementy:

- Definicja: W większości przypadków oznaczenie geograficzne dotyczy nazwy obszaru geograficznego, niekiedy związanego z nazwą produktu. Jednak można by rozważyć obszerniejsze zastosowanie oznaczenia do nazw niebędących nazwami geograficznymi, lecz stanowiących wyraźne odniesienie do danego miejsca. Pozwoliłoby to rozszerzyć zakres definicji. Taki system jest stosowany w przypadku oznaczeń geograficznych produktów rolnych (np. feta lub Cava). W jeszcze obszerniejszej perspektywie możemy wyobrazić sobie ochronę oznaczeń regionalnych będących znakiem lub symbolem nietekstowym, kojarzącym się także jednoznacznie z danym regionem.

- Odstępstwa: Oczywiście należy wyłączyć z zakresu obowiązywania nazwy rodzajowe (por. art. 24 ust. 6 porozumienia TRIPS) czy homonimiczne oznaczenia geograficzne. Przykładem może być tutaj woda kolońska, która oznacza obecnie rodzaj wody perfumowanej, a nie miejsce produkcji. Za przykład mogą posłużyć odstęstwa przewidziane w art. 6 ust. 1, 3 i 4 rozporządzenia (UE) nr 1151/2012 w sprawie oznaczeń regionalnych produktów rolnych.
- Związek między produktem a obszarem: Związek z obszarem jest niezbędny, aby móc określić wykorzystaną wiedzę fachową i jakość produktu, ale również pochodzenie surowców. Związek ten może przybierać różne formy. Dla produktów rolnych istnieje chronione oznaczenie geograficzne (ChOG – część produkcji musi odbywać się na danym obszarze, lecz surowce nie muszą z niego pochodzić) i chroniona nazwa pochodzenia (ChNP – produkcja i surowce pochodzą z obszaru, którego dotyczy ochrona). Rozróżnienie jest możliwe wówczas, gdy dotyczy ono produktu takiego jak kamień, w przypadku którego surowiec powinien pochodzić z danego obszaru.
- Rejestracja: Zgodnie z obowiązującym prawodawstwem rejestracja nie jest obowiązkowa, jednak zapewnia ona większe bezpieczeństwo na wypadek sporu. Wiąże się ona jednak z pewnymi kosztami. Dlatego też w tej kwestii należy znaleźć równowagę, aby nie spowodować zbyt dużych obciążeń dla tradycyjnych i rzemieślniczych przedsiębiorstw, które ten system powinien chronić przede wszystkim.
- Relacja między oznaczeniem geograficznym i marką: Relacja między oznaczeniem geograficznym i marką musi zostać jasno zdefiniowana, aby uniknąć konfliktów.